

นโยบายหมายเลขที่ 1 (No. 1 Document) ประจำปี 2569

เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2569 คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนและคณะรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ประกาศนโยบายหมายเลขที่ 1 (No. 1 Document) ประจำปี 2569 ว่าด้วยการมุ่งเน้นการพัฒนาความทันสมัยของภาคการเกษตรและชนบท และการผลักดันการฟื้นฟูชนบทอย่างรอบด้าน ซึ่งถือเป็นเอกสารเชิงนโยบายที่สำคัญในการกำหนดทิศทาง การพัฒนาภาคเกษตรกรรมและชนบทของจีน ในปี 2569 สรุปสาระสำคัญดังนี้

1. ภาพรวม

1.1 นโยบายหมายเลขที่ 1 ประจำปี 2569 ถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในปีเริ่มต้นของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 15 ระยะ 5 ปี (ปี 2569 - 2573) โดยได้กำหนดแนวทางการกิจ “three rural issues” หรือ “สามชนบท” (เกษตรกรรม ชนบท และเกษตรกร) เป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนประเทศสู่ความทันสมัย

1.2 นโยบายมุ่งเน้นการเสริมสร้างระยะยาว มีเป้าหมายในการสร้างรากฐานความมั่นคงเชิงโครงสร้างผ่าน 3 แกนหลัก ได้แก่ ความมั่นคงทางอาหาร การยกระดับรายได้เกษตรกร และการฟื้นฟูชนบท รวมทั้งให้ความสำคัญกับ “เกษตรกรรมขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี” เพื่อพัฒนาสู่เป้าหมายประเทศที่มีภาคการเกษตรที่แข็งแกร่ง

2. สาระสำคัญของนโยบาย นโยบายหมายเลขที่ 1 (No. 1 Document) ได้กำหนดแนวทางและมาตรการสำคัญใน 6 มิติ ได้แก่

2.1 การยกระดับศักยภาพการผลิตโดยรวมของภาคการเกษตร (1) ความมั่นคงทางอาหาร รักษาเสถียรภาพการผลิตธัญพืชอยู่ที่ 700 ล้านตัน เพื่อเป็นฐานรากความมั่นคงทางอาหารของชาติ พร้อมเร่งดำเนินการตามแผนปฏิบัติการยกระดับศักยภาพการผลิตธัญพืชรอบใหม่ ระดับ 50 ล้านตัน (2) ขับเคลื่อนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตคุณภาพใหม่ทางการเกษตร ส่งเสริมการบูรณาการ “พื้นที่เพาะปลูกดี เมล็ดพันธุ์ดี เครื่องจักรดี และวิธีการดี” ส่งเสริมการผสมผสานปัญญาประดิษฐ์กับการพัฒนาเกษตรกรรม ขยายขอบเขตการประยุกต์ใช้โดรน IoT และหุ่นยนต์ ควบคู่กับการยกระดับเทคโนโลยีชีวภาพทางการเกษตร (3) คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม ยึดมั่น “เส้นแดง” การคุ้มครองที่ดินทำกิน และผลักดันการก่อสร้างพื้นที่เกษตรมาตรฐานสูง พร้อมขยายการปลูกพืชยุทธศาสตร์ (ถั่วเหลือง/พืชน้ำมัน) และยกระดับคุณภาพโครงการ “ตะกร้าผัก” (โครงการรักษาเสถียรภาพอุปทานอาหาร ทั้งผักสด เนื้อสัตว์ นม เป็นต้น)

2.2 การดำเนินมาตรการช่วยเหลือแบบมุ่งเป้าอย่างต่อเนื่อง (1) ยึด “Three Guarantees” (การศึกษาภาคบังคับ การรักษาพยาบาลขั้นพื้นฐาน และความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย) เพื่อป้องกันการกลับไปสู่ความยากจนหรือความยากจนใหม่ในวงกว้าง (2) ใช้ระบบติดตามตรวจสอบที่แม่นยำ (Regularized and Precise Assistance) เพื่อเข้าช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงเชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ (3) เน้นการสร้างงานและพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบทเพื่อรายได้ที่ยั่งยืน

2.3 การส่งเสริมให้รายได้ของเกษตรกรเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ (1) บริหารจัดการกลไกการสนับสนุน โดยเสริมสร้างการสนับสนุนด้านราคา เงินอุดหนุน และระบบการประกันภัยพืชผล เช่น ข้าวเปลือก ข้าวสาลี ข้าวโพด และถั่วเหลือง (2) พัฒนาเศรษฐกิจระดับอำเภอผ่านอีคอมเมิร์ซ และยกระดับการท่องเที่ยวชนบทเชิงคุณภาพแบบ “small and beautiful” (3) ส่งเสริมการจ้างงานแทนการให้เปล่า (Work-related) และคุ้มครองค่าจ้างแรงงาน (4) กระตุ้นอุปสงค์การบริโภคสินค้าเทคโนโลยีสีเขียวในพื้นที่ชนบท

2.4 การส่งเสริมการพัฒนาชนบทให้น่าอยู่อาศัยและมีคุณภาพชีวิตสูง (1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานชนบท เช่น ถนน น้ำประปา ไฟฟ้า ขยายโครงข่ายดิจิทัลให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงระบบโลจิสติกส์ในพื้นที่ห่างไกล (2) ยกระดับสวัสดิการสาธารณะและดูแลกลุ่มเป้าหมายพิเศษ (เด็กที่ถูกละทิ้ง ผู้สูงอายุ และผู้พิการในชนบท) (3) ฟื้นฟูระบบนิเวศและปรับปรุงสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ รวมถึงการจัดการขยะและน้ำเสียในชนบท (4) เสริมสร้างความปลอดภัยในหมู่บ้าน

2.5 การเสริมสร้างนวัตกรรมด้านระบบและกลไก (1) ปฏิรูปโครงสร้างระบบสิทธิที่ดินและกลไกการบริหารจัดการเกษตรสมัยใหม่ ดำเนินโครงการนำร่องขยายระยะเวลาการเช่าที่ดินเกษตรกรรมรอบที่ 2 ออกไปอีก 30 ปี เพื่อสร้างความมั่นคงด้านสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดิน (2) ใช้เครื่องมือทางการเงินสนับสนุนภาคเกษตร จัดสรรงบประมาณภาครัฐเพื่อสนับสนุนภาคเกษตรและชนบทเป็นลำดับแรก และพัฒนาระบบสินเชื่อเพื่อการเกษตร รวมทั้งส่งเสริมการไหลเวียนของบุคลากรและทรัพยากรระหว่างเมืองและชนบท

2.6 การเสริมสร้างการนำของพรรคต่อภารกิจ "สามชนบท" (1) ยึดมั่นกลไกความรับผิดชอบของเลขาธิการพรรค 5 ระดับ (มณฑล-เมือง-อำเภอ-ตำบล-หมู่บ้าน) (2) ขจัดงานที่เป็นทางการ (Formalism) ที่เพิ่มภาระแก่ชาวบ้าน ปรับปรุงวิธีการทำงานเพื่อลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ระดับรากฐาน

3. ข้อสังเกตและข้อมูลเพิ่มเติม

3.1 ความมั่นคงทางอาหารยังคงเป็นภารกิจหลักอันดับแรก โดยจีนมุ่งเน้นการรักษาเสถียรภาพการผลิตธัญพืชและพืชน้ำมัน ซึ่งในปี 2569 กำหนดเป้าหมายผลผลิตธัญพืช (grain output) ไว้ที่ 700 ล้านตัน สะท้อนถึงการให้ความสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหารในฐานะยุทธศาสตร์หลักของประเทศในระยะยาว นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการยกระดับศักยภาพการผลิตอย่างเป็นระบบ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร รวมทั้งให้ความสำคัญกับการเพิ่มรายได้และศักยภาพพัฒนาชนบทเพื่อให้สามารถเป็นอีกหนึ่งแรงขับเคลื่อนการเติบโตและขยายอุปสงค์ภายในประเทศ ทั้งนี้ ในปี 2567 - 2568 ปริมาณการผลิตธัญพืชของจีนสูงกว่า 700 ล้านตัน ต่อเนื่อง 2 ปี โดยเฉพาะปี 2568 อยู่ที่ 714.9 ล้านตัน ซึ่งสูงสุดเป็นประวัติการณ์

3.2 นโยบายฯ ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรมด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เน้นการวิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์ เครื่องจักรอัจฉริยะ ปัญญาประดิษฐ์ และระบบดิจิทัลในภาคเกษตร และเป็นครั้งแรกที่ระบุถึงเทคโนโลยีเฉพาะทาง เช่น โดรน และหุ่นยนต์ เพื่อให้เป็นเครื่องมือใหม่ที่จะช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานและเพิ่มผลผลิตต่อหน่วย แสดงให้เห็นถึงทิศทางการยกระดับภาคการเกษตรสู่ความทันสมัยและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล

3.3 การผลักดันการกระจายแหล่งที่มาและการนำเข้า (Diversification) ถูกเน้นย้ำมากขึ้น สะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับการกระจายความเสี่ยง โดยเน้นการขยายแหล่งวัตถุดิบพืชน้ำมัน ระบบการจัดการอาหารที่หลากหลาย รวมทั้งการกระจายการนำเข้าสินค้าเกษตรจากหลายประเทศ เพื่อเตรียมการรับมือกับความท้าทายต่างๆ อาทิ ภัยธรรมชาติ และสงครามการค้า

3.4 นโยบายฯ เน้นการเชื่อมโยงนโยบายการพัฒนาเกษตรกรรมกับการลดความยากจนและการเพิ่มรายได้เกษตรกรอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นครั้งแรกที่กำหนดภารกิจ “ระบบการช่วยเหลือตามปกติและตรงจุด” (Regularized and Precise Assistance) สำหรับครัวเรือนในชนบท โดยให้ความสำคัญกับระบบช่วยเหลือแบบปกติ การติดตามกลุ่มเสี่ยง และการส่งเสริมอุตสาหกรรมชนบท เพื่อป้องกันการกลับเข้าสู่ความยากจนอย่างยั่งยืน ภายหลังจากที่จีนประสบความสำเร็จในการยกระดับประชากรเกือบ 100 ล้านคน ให้พ้นความยากจนในปี 2563 และผ่านช่วงของการเปลี่ยนผ่าน 5 ปี (2564 - 2568) แม้ว่าปัจจุบันรายได้ในชนบทจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงมีความเหลื่อมล้ำโดยเฉพาะมณฑลที่เคຍากจน ในภาพรวมสัดส่วนรายได้ของประชาชนเขตเมืองต่อชนบท อยู่ที่ 2.3 : 1

3.5 นโยบายฯ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาชนบทแบบบูรณาการ ครอบคลุมมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งครอบคลุมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริการสาธารณะ ระบบนิเวศ วัฒนธรรม และความสงบเรียบร้อยของชุมชน สะท้อนแนวคิดการพัฒนาชนบทอย่างรอบด้าน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในระยะยาว

3.6 นโยบายเน้นบทบาทการนำของพรรคและภาครัฐในการกำหนดทิศทาง กำกับติดตาม และบูรณาการนโยบายในทุกกระดับ แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

เรียบเรียงโดย สปช.ปักกิ่ง

